

**ROVANIEMEN
KAUPUNGINKIRJASTON
KOKOELMAPOLITIikka
2025-2029**

ROVANIEMI

Kirjaston kokoelmatyö perustuu kirjastolakiin

Monipuolisen ja uudistuvan kokoelman ylläpitäminen on kirjastolain 6. pykälässä¹ määritelty yleisen kirjaston tehtäväksi. Kokoelma on kirjastotoiminnan ydin, jonka ympärille muu toiminta rakentuu.

Ammattitaitoisesti ylläpidetyllä kokoelmalla kirjasto tarjoaa kaikille pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin. Suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti hoidettu kokoelma edistää väestön yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia oppimiseen, itsensä kehittämiseen, virkistymiseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Monipuolinen ja uudistuva kokoelma on myös kirjaston lukutaito- ja demokratiatyön perusta.

¹ Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492.
(<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161492>)

1 Kokoelmapolitiikka	4
2 Kirjaston toimintaympäristö	4
3 Saavutettavuus	9
4 Arviointi	11
5 Kokoelma	13
5.1 Aineiston hankinta	16
5.2 Kirja-aineisto	18
5.3 Lehdet	19
5.4 Musiikkiaineisto	19
5.5 Kuvataallenteet ja pelit	20
5.6 Esineet, soittimet ja kausikortit	20
5.7 Aineistoa erityisryhmille	20
5.8 E-aineistot	20
5.9 Oheislukemisto	21
5.10 Suomen saamelainen erikoiskirjasto	21
5.11 Lapponica-kokoelma	21
6 Varastointi	22
7 Poisto	23

1 Kokoelmapolitiikka

Tässä kokoelmapolitiikassa kerromme Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelman muodostamisesta, ylläpidosta ja kehittämisestä. Määrittelemme muun muassa kokoelmassa olevan kirjastoaineiston hankinta-, valinta-, varastointi- ja poistoperiaatteet sekä mittarit, joilla arvioimme kokoelmaa. Kokoelmapolitiikan avulla varmistamme, että hoidamme kokoelmaa yhteisesti sovitulla tavalla ja täytämme kirjastolain velvoitteet.

Yleisiä kirjastoja koskevan lainsäädännön lisäksi olemme kokoelmapolitiikkaa laatiessamme huomioineet muun muassa yleisten kirjastojen neuvoston suunta-asiakirjat², Lapin kirjaston vision³ ja opetus- ja kulttuuriministeriön kirjastopoliittiset linjaukset⁴.

Kokoelmapolitiikan ajantasaisuudesta vastaa Rovaniemen kaupunginkirjaston johtoryhmä.

2 Kirjaston toimintaympäristö

Käyttäjien tarpeita vastaavan kokoelman ylläpitäminen edellyttää toimintaympäristön ja väestön erityispiirteiden tuntemista. Yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen kuuluu lain mukaan kunnan tehtäviin. Suomen mittakaavassa keskikokoinen Rovaniemen kaupunginkirjasto tuottaa pinta-alaltaan Euroopan suurimman kaupungin ja Lapin maakuntakeskuksen väestön kirjastopalvelut.

Tilastokeskuksen⁵ mukaan Rovaniemen asukasmäärä on ollut muuttoliikkeen ansiosta kasvava viime vuosikymmenet, ja väestöennusteen mukaan se kasvaa myös ainakin seuraavat kymmenen vuotta. Vuonna 2024 Rovaniemen 65 722 asukkaasta yli 65-vuotiaiden osuus oli 21,4 % ja alle 15-vuotiaiden 15,3 %. Rovaniemellä on hieman enemmän työikäisiä ja vähemmän yli 65-vuotiaita kuin maassa keskimäärin (Taulukko 1).

² Onneksi on kirjasto! Yleisten kirjastojen suunta 2021–2025. Yleisten kirjastojen neuvosto. (<https://www.kirjastot.fi/neuvosto/suunta>)

³ Lapin kirjaston visio. Alueellinen kehittämisestä Rovaniemi. (<https://kirjastojenlappi.fi/kirjastojen-lappi/lapin-kirjaston-visio-2025-28/>)

⁴ Yleisiä kirjastoja koskevat linjaukset. Opetus- ja kulttuuriministeriö. (<https://okm.fi/kirjastoasioiden-linjaukset>)

⁵ StatFin-tietokanta. Tilastokeskus. (<https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/>)

	Rovaniemi	Rovaniemi, %	koko maa, %
0-14-vuotiaita	10 045	15,3	14,6
15-64-vuotiaita	41 622	63,3	61,9
65 vuotta täyttäneitä	14 055	21,4	23,6

Taulukko 1: Rovaniemen asukkaiden ikäjakauma 2024 (Tilastokeskus).

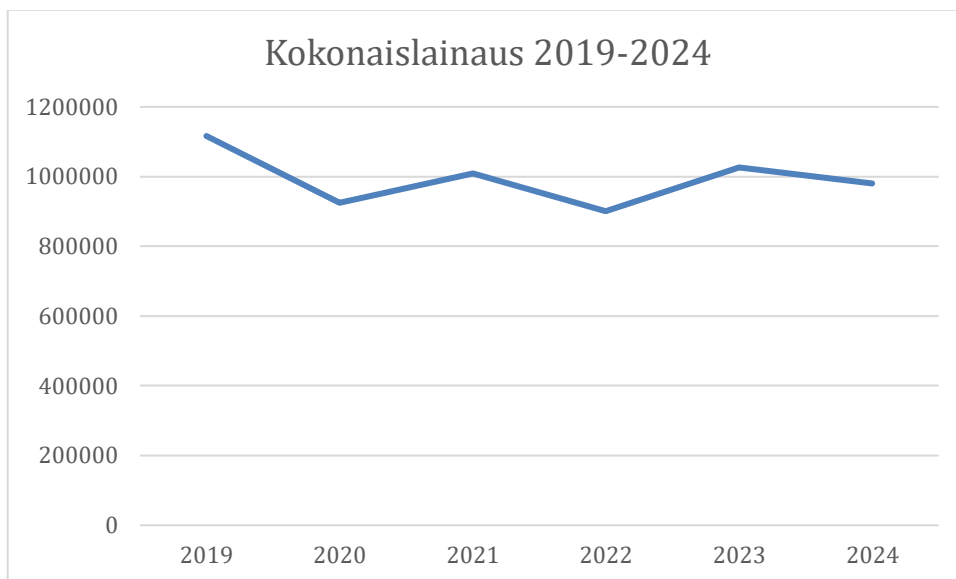
Suomenkielisten asukkaiden osuus rovaniemeläisistä on 94 %, ruotsinkielisten 0,2 %, saamenkielisten 0,3 % ja muiden vieraskielisten osuus 5,5 %. Vieraista kielistä äidinkielenä puhutaan eniten venäjää, ukrainaa, englantia, kiinaa, arabiaa ja farsia.

Rovaniemi on kansainvälinen opiskelu- ja matkailukaupunki, mikä näkyy niin katukuvassa kuin koulutustarjonnassakin. Perus- ja lukio-opetuksen oppilaitosten lisäksi Rovaniemellä toimivat Lapin yliopisto, Lapin ammattikorkeakoulun kampus, Lapin suurin ammatillisen koulutuksen järjestäjä REDU, Lapin musiikki- ja tanssiopisto sekä muun muassa kansalaisopistotoimintaa järjestävä Rovalan Setlementti ry.

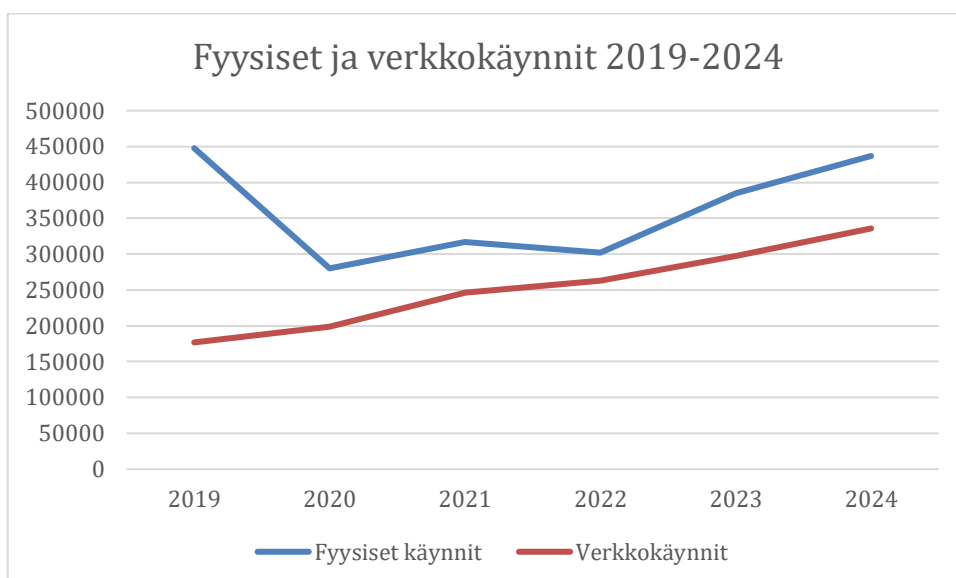
Rovaniemen kirjastoverkkoon kuuluvat pääkirjaston lisäksi Saarenkylän, Korkalovaaran ja Ounasrinteen lähikirjastot sekä kyläkirjastot Sinetässä ja Muurolassa. Fyysisiä palvelupisteitä täydennämme hakeutuvilla palveluilla, eli kirjastoauto Ukulilla ja Kirjat kotiin -palvelulla. Kirjastopalveluissa on tällä hetkellä 48 vakanssia, minkä lisäksi pyrimme tarjoamaan myös erilaisia harjoittelu- ja työkokeilupaikkoja.

Suomen yleisten kirjastojen tilaston⁶ mukaan vuonna 2024 Rovaniemen kaupunginkirjastossa oli 436 441 fyysistä ja 335 713 verkkokäyntiä. Lainauksia vuoden aikana kertyi kaiken kaikkiaan 979 717, mikä tarkoittaa 15:tä lainaa asukasta kohti. Kokonaislainaus on viime vuosina pysytellyt miljoonan lainan tietämissä. Poikkeuksina voidaan pitää vuoden 2020 koronapandemian lisäksi vuosia 2019, 2022 sekä 2024–2025, jolloin pääkirjaston kiinniolo peruskorjauksen vuoksi sekä väliaikaistilojen käyttö selvästi vaikuttivat lainaukseen ja fyysisiin käynteihin. Verkkokäyntien määrä on sen sijaan kasvanut 20–50 tuhannella vuosittain. (Kaaviot 1 ja 2.)

⁶ Suomen yleisten kirjastojen tilastot. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
(<https://tilastot.kirjastot.fi/>)

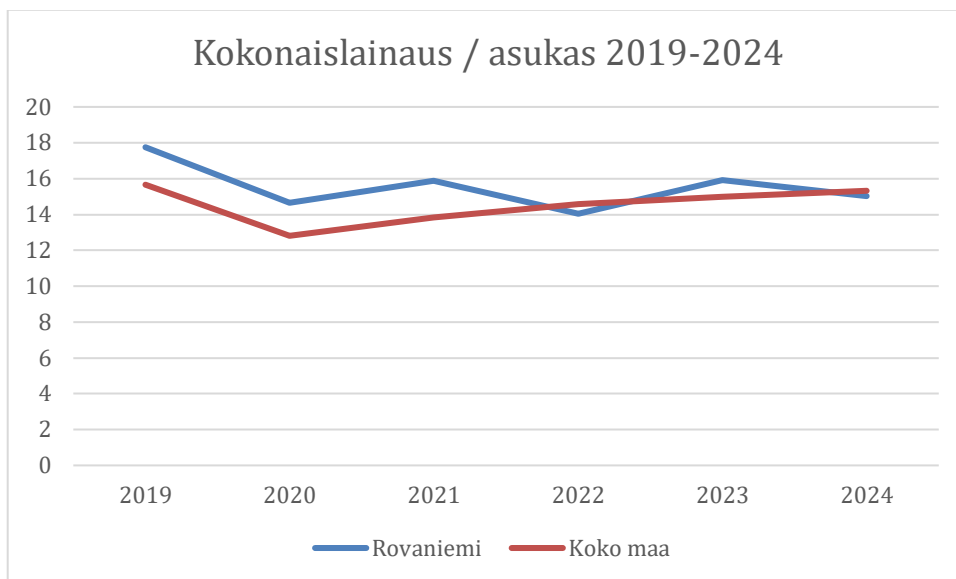

Kaavio 1: Kokonaislainaus Rovaniemen kaupunginkirjastossa 2019–2024 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot).

Kaavio 2: Fyysiset ja verkkokäynnit Rovaniemen kaupunginkirjastossa 2019–2024 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot).

Kokonaislainaus asukasta kohti on asettunut 15 lainan tietämille, mikä noudattelee koko maan keskiarvoa (kaavio 3).

Kaavio 3: Kokonaislainaus asukasta kohden Rovaniemellä ja koko maassa 2019–2024 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot).

Taulukossa 2 on vuoden 2024 lainauslukuja asukaslukuun suhteutettuna sekä joidenkin kokoelmassa olevien aineistokokonaisuuksien lainauslukuja suhteessa koko kokoelmaan, eli niin sanottuja aineiston kiertolukuja. Vertailun vuoksi taulukossa on myös henkilötyövuosiltaan ja kirjastoaineistokuluiltaan Rovaniemen kokoluokkaa olevien kirjastojen (Hämeenlinna, Lappeenranta ja Vaasa) vastaavat luvut sekä koko maan keskiarvot.

	Rovaniemi	Hämeen- linna	Lappeen- ranta	Vaasa	koko maa
Kokonaislainaus / asukasluku	15,01	15,24	11,35	14,78	15,33
Lainaus: kirjat / asukasluku	13,14	13,46	9,75	13,22	13,33
Lainaus: musiikkiäänitteet / asukasluku	0,19	0,23	0,18	0,22	0,25
Lainaus: kuvatallenteet / asukasluku	0,34	0,41	0,53	0,28	0,55
Lainaus / kokoelmat	2,52	3,16	2,78	2,07	2,79
Lainaus / kokoelmat, kirja- aineisto	2,64	3,34	2,93	2,11	2,81
Lainaus / kokoelmat, musiikkiäänitteet	0,37	0,62	0,7	0,56	0,85
Lainaus / kokoelmat, kuvatallenteet	2,76	3,14	2,6	2,07	3,15

Taulukko 2: Lainaus- ja lainauskiertolukuja Rovaniemellä, vertailukirjastoissa ja koko maassa 2024 (Suomen yleisten kirjastojen tilasto).

Aineiston lainaus- ja kiertolukujen valossa Rovaniemi näyttäytyy kokoistensa kirjastojen vertailussa melko keskivertokirjastona. Kuvatallenteiden lainaus asukasta kohden on Rovaniemellä alhainen, samoin musiikkiäänitteiden kiertoluku kokonaislainauksen ollessa kuitenkin maan keskitasoa.

Rovaniemen kaupunginkirjasto kuuluu Lapin kirjasto -kimppaan, joka on Lapin 21 kunnan yleisten kirjastojen sekä koulu- ja museokirjastojen verkosto. Kimpalla on yhteinen kirjastojärjestelmä Koha (vuodesta 2017 alkaen) ja yhteinen verkkokirjasto Finna (vuodesta 2018 alkaen). Yhteisen aineisto- ja asiakasrekisterin ansiosta kimpan kirjastoaineistot näyttäytyvät asiakkaalle yhtenä kokoelmana, vaikka ne ovatkin kunkin jäsenkirjaston omat. Yhteisten käyttösääntöjen ansiosta myös kirjastoasioinnin periaatteet ovat samat asiakkaan asuinpaikasta riippumatta. Esimerkiksi aineistoa voi lainata, palauttaa ja varata missä tahansa kimpan kirjastossa.

Lapin kirjasto -kimpalla on myös yhteisiä kehittämishankkeita ja koulutuksia, yhdessä kilpailutettuja hankintoja sekä kirjastojen väliset aineistokuljetukset. Kuntarajat ylittävällä yhteistyöllä saavutamme sekä taloudellisia, että kirjastopalveluiden saavutettavuutta lisääviä etuja.

Rovaniemen kaupunginkirjastolle on myönnetty kirjastolain 8. pykälän mukainen alueellisen kehittämiskirjaston tehtävä⁷, jonka toimialue on Lapin kunnat. Kehittämiskirjastot muun muassa tukevat toimialueensa kirjastojen kehittämistä, yhteistyötä ja henkilökunnan osaamisen vahvistamista.

Suomen saamelainen erikoiskirjasto hoitaa kirjastolain 9. pykälän mukaista saamenkielisen kirjaston erityistehtävää. Erityistehtävä myönnettiin Rovaniemen kaupungille vuonna 1990. Tehtäväksi on määritelty saamelainen ja saamelaisaiheinen kirjastotyö. Erikoiskirjasto toimii yhteistyössä saamelaisalueen kunnankirjastojen kanssa ja voi myös tukea resursseillaan niiden toimintaa.

Alueellisen kehittämiskirjaston ja saamenkielisen kirjaston erityistehtäviä toteutamme vuosittain anottavalla opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksella⁸.

3 Saavutettavuus

Yleisten kirjastojen saavutettavuutta koskevan suosituksen⁹ mukaan kirjaston kokoelmissa tulee olla aineistoa eri kielillä ja saavutettavissa muodoissa, kuten selkokielisenä ja isotekstisenä. Erilaiset väestöryhmät, vähemmistöt ja yhteiskunnan moninaisuus on huomioitava kokoelman suunnittelussa ja aineiston valinnassa. Saavutettavuutta on lisäksi tuettava aineistojen tarkoituksenmukaisella sijoittelulla ja opasteilla kirjastotilassa.

Kirjastolla on kokoelma käyttöä ja käyttäjien tarpeita varten ja yleisen kirjaston tehtävä on tarjota kaikille pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin. Kokoelman houkutteleva esillepano ja aineiston helppo löydettävyys kirjastotilassa sekä myös varastotilojen avaaminen asiakkaille lisäävät kokoelman saavutettavuutta ja käyttöastetta. Kokoelman sisältöjen avaaminen on olennainen osa kokoelmatyötä ja se innostaa asiakkaita tutustumaan ajankohtaisiin, yllätyksellisiin ja uusiin aiheisiin ja aineistoihin. Kirjaston henkilökunta suosittelee ja vinkkaa sekä nostaa aineistoa esiin muun muassa erilaisilla teemanäyttelyillä ja tapahtumissa.

⁷ Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492. Finlex.
(<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161492>)

⁸ Hankeavustus yleisten kirjastojen valtakunnalliseen kehittämistehtävään, alueelliseen kehittämistehtävään, erityiseen tehtävään ja toiminnan kehittämiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö. (<https://okm.fi/-/yleisten-kirjastojen-valtakunnallinen-kehittamistehtava-alueellinen-kehittamistehtava-erityinen-tehtava-ja-toiminnan-kehittaminen>)

⁹ Yleisten kirjastojen saavutettavuussuositus. Kuntaliitto.
(<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2017/1754-yleisten-kirjastojen-saavutettavuussuositus>)

Lähes kaikki Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelman aineistot ovat lainattavissa, ja vain pieni osa aineistosta on tarkoitettu käytettäväksi vain kirjastossa. Esimerkiksi sanomalehdet, jotkin esineet ja laitteet sekä harvinaiskirjat ovat ainoastaan kirjastossa käytettäviä.

Pääosa kokoelman aineistosta kelluu. Tämä tarkoittaa sitä, että palvelupisteissä ei ole omaa kokoelmaa. Lainatun aineiston voi palauttaa mihin tahansa palvelupisteeseen, jossa henkilökunta asiantuntemukseensa ja arviointiin perustuen joko jättää sen kyseisen palvelupisteen hyllyyn tai lähettää muualle. Kellutuksen tavoitteena on paitsi tarjota asiakkaille vaihteleva kokoelma, myös vähentää aineiston käsittelyyn ja kuljettamiseen liittyvää työtä sekä pienentää kuljetusten aiheuttamaa ympäristökuormaa. Aineiston kellumisen myötä palvelupisteen kokoelma muotoutuu käytön mukaan.

Kellutuksen mahdollistamiseksi ja varatun aineiston siirtämiseksi asiakkaan valitsemaan palvelupisteeseen on palvelupisteiden välille järjestetty kuljetus. Aineisto liikkuu myös Lapin kirjasto -kimpan kirjastojen välillä asiakkaiden tekemien varausten mukaisesti. Lapin kirjaston logistinen keskus sijaitsee tällä hetkellä Rovaniemellä. Kirjastojen aineiston varaaminen on asiakkaalle maksutonta¹⁰ ja lainat voi palauttaa mihin tahansa kimpan palvelupisteeseen. Poikkeuksena tästä ovat esinelainat, jotka täytyy palauttaa siihen kirjastoon, josta ne on lainattu.

Hakeutuvien palveluiden avulla edistämme väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin¹¹. Saarenkylän kirjastossa sijaitsevat kirjastoauton tallipaikka ja täydennysvarasto sekä Kirjat kotiin -palvelun keskus. Kirjastoauton päiväreittien pysäkit on sijoitettu pääasiassa koulujen ja päiväkotien yhteyteen ja iltareiteillä pysäkkejä on sekä taajamassa että kylillä. Kirjastoauton noin sata pysäkkiä ja aikataulut löytyvät Rovaniemen kaupungin verkkosivuilta¹². Kirjat kotiin -palvelu on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät itse pääse asioimaan kirjastossa esimerkiksi sairauden, vamman tai korkean iän vuoksi. Palvelun yli 70 asiakkaan toivoma aineisto toimitetaan heille kotiin sovitun aikataulun mukaan.

Rovaniemen kaupunginkirjasto tekee aineistojen saavutettavuuden lisäämiseksi yhteistyötä muun muassa Saavutettavuuskirjasto Celian¹³ ja Monikielisen kirjaston¹⁴

¹⁰ Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492. Finlex.
(<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161492>)

¹¹ Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492. Finlex.
(<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161492>)

¹² Rovaniemen kirjastoautot ja pysäkit. Rovaniemen kaupunginkirjasto.
(<https://www.rovaniemi.fi/Vapaa-aika/Kirjastot/Kirjastoauto>)

¹³ Saavutettavuuskirjasto Celia. (<https://www.celia.fi>)

¹⁴ Monikielinen kirjasto. <https://www.kirjastot.fi/monikielinenkirjasto>

kanssa¹⁵. Celian palvelut on tarkoitettu henkilöille, joille tavallisen kirjan lukeminen on vaikeaa lukivaikeuden, sairauden, vamman tai vastaavan syyn vuoksi. Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelmaan kuuluu Celian tuottamia äänikirjoja ja palvelupisteissä rekisteröimme Celian verkkoasiakkuuksia. Monikielinen kirjasto on valtakunnallinen palvelu, josta kirjastot voivat tilata omaan kokoelmaansa eri kielisiä teoksia siirtokokoelmana tai yksittäisiä teoksia asiakkaiden käyttöön. Monikielisen kirjaston aineistoilla voimme täydentää kirjaston omia kokoelmia harvinaiskielisen aineiston osalta.

Mikäli asiakkaan tarvitsemaa aineistoa ei löydy Lapin kirjastojen kokoelmista, voimme tilata sen asiakkaalle kaukolainaksi muualta Suomen kirjastoista tai ulkomailta. Kaukolainoista perimme asiakkaalta kuljetuskorvauksen. Lähetämme vastaavasti muille kirjastoille heidän asiakkaidensa tilaamaa aineistoa kaukopalveluna. Alueellisena kehittämiskirjastona toimivalla Rovaniemen kaupunginkirjastolla on kirjastolain mukainen velvollisuus antaa kaukolainoja maksutta muille Suomen yleisille kirjastoille.

4 Arviointi

Kokoelman laatu, monipuolisuus ja uudistuminen varmistetaan suunnitelmallisella ja jatkuvalla arvioinnilla. Rovaniemen kaupunginkirjaston henkilökunta arvioi aineistoa aina kun sitä käsitellään esimerkiksi hyllytyksen, lainauksen, palautusten vastaanoton, valinnan, varastoinnin ja poistamisen yhteydessä.

Arviointi perustuu laadulliseen ja määrälliseen tietoon. Laadullisen arvioinnin perustana on henkilökunnan asiantuntemus ja sitä tukee asiakkailta saatava palaute, kuten hankintatoiveet ja kyselyiden vastaukset. Aineistoa voimme arvioida laadullisesti niin sisällön kuin fyysisten ominaisuuksien valossa. Tilastotiedon tärkein lähde on kirjastojärjestelmä, josta saadaan aineistoon liittyvää numeraalista tietoa, kuten lainauslukuja ja niteiden kappalemääriä.

Kokoelman arvioinnista on olemassa kansallisia ja kansainvälisiä, joiltakin osin jo vanhentuneita suosituksia, joita kuitenkin voidaan edelleen pitää ohjeellisina. Esimerkiksi usein käytetty kansainvälinen suositus on, että vuoden aikana poistettaisiin noin 8 % kirjaston kokoelmasta, ja että alle viisi vuotta vanhan aineiston osuus avokokoelmasta olisi 40 %. Edelleen, suositusten mukaan uutuushankinnan tulisi olla 300-400 kirjaa / 1000 asukasta ja vähintään 100 kpl

¹⁵ Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492. Finlex.
(<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161492>)

muuta aineistoa / 1000 asukasta.¹⁶ Edellä mainituissa suosituksissa ei ole huomioitu e-aineistoja, jotka nykypäivänä ovat olennainen osa kirjaston kokoelmaa.

Kokoelman arviointiin sopivia mittareita ja tavoitteita on mietittävä jokaisessa kirjastossa erikseen suhteuttaen esimerkiksi poistotavoitteet hankintamääriin sekä kokoelman ikään, kokoon, kuntoon, laatuun ja kysyntään. Joitakin kokoelman osia ja aineistoja, kuten kotiseutukokoelmia tai e-aineistoja voidaan myös arvioida yleisestä linjasta poikkeavalla tavalla.

Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelman arvioinnin keinot:

1. Uutuushankinnassa pyrimme hankkimaan yleisten suositusten mukaisen määrän aineistoa (300–400 kirjaa / 1000 asukasta). Tarvittava kappalemäärä mitoitetaan kirjaston palveluverkkoon ja oletettuun kysyntään sopivaksi. Kysyntää arvioitaessa käytämme hyödyksi paitsi aineiston valitsijan asiantuntemusta, myös vastaavanlaisen aineiston aiemman suosion seuranta kirjastojärjestelmästä.
2. Lapsille ja nuorille suunnatun kokoelman pidämme houkuttelevana ja monipuolisena huolehtimalla, että uutuushankinta on vähintään 1 lasten- ja nuortenkirja / alle 15-vuotias / vuosi. Valinnoissa ja nidemäärissä huomioimme koulu- ja päiväkotiyhteistyön, lukudiplomit sekä kirjaston tekemän lukutaitotyön.
3. Aineiston valintaa tekevät kirjastotyöntekijät seuraavat säännöllisesti varatuimpien teosten listaa ja tekevät tarvittaessa täydennyshankintoja, jotta varausten jonotusaika pysyy kohtuullisena. Tällä varmistamme kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen.
4. Kirjastotyöntekijät seuraavat säännöllisesti kirjastojärjestelmästä saatavien tilastotietojen avulla aineiston lainaukseen ja käyttöön liittyviä tunnuslukuja, joilla arvioidaan aineiston poisto- ja varastointitarvetta. Tavoitteemme on, että koko kokoelma käydään läpi systemaattisesti kolmen vuoden sykleissä.
5. Aineistoa poistamme kansainvälisiä suosituksia seuraten. Tällä varmistamme kokoelman uusiutumista ja ajantasaisuutta. Kokoelman kokoa ei ole tarkoituksenmukaista kartuttaa, joten poistoja teemme määrällisesti vähintään yhtä paljon kuin hankimme uutta aineistoa.
6. Kokoelman ajantasaisuutta seuraamme tarkastelemalla alle 5 vuoden ikäisen aineiston osuutta avokokoelmassa sekä aineiston kiertolukuja.
7. Suositusten mukaan laadukas lehtikokoelma sisältää 15–20 lehtivuositietoa / 1000 asukasta. Suunnittelemalla fyysisten lehtien hankinnat kokonaisuutena koko kaupunginkirjaston tasolla varmistamme lehtivalikoiman monipuolisuuden ja kattavuuden.

¹⁶ Yleisten kirjastojen laatusuositus. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
<https://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/OKM20.pdf>

8. Järjestämme 1–2 vuoden välein vähintään yhtä kokoelman osaa koskevan vapaamuotoisen aineistokyselyn, jossa asiakkaat ja henkilökunta pääsevät vaikuttamaan siihen, miten aineiston hankintaa suunnataan.

Arvioinnin perusteella kokoelmaan hankitaan ja siitä poistetaan tai varastoidaan aineistoa. Tarkempia hankinta-, varastointi- ja poistoperiaatteita käsitellään seuraavissa luvuissa.

5 Kokoelma

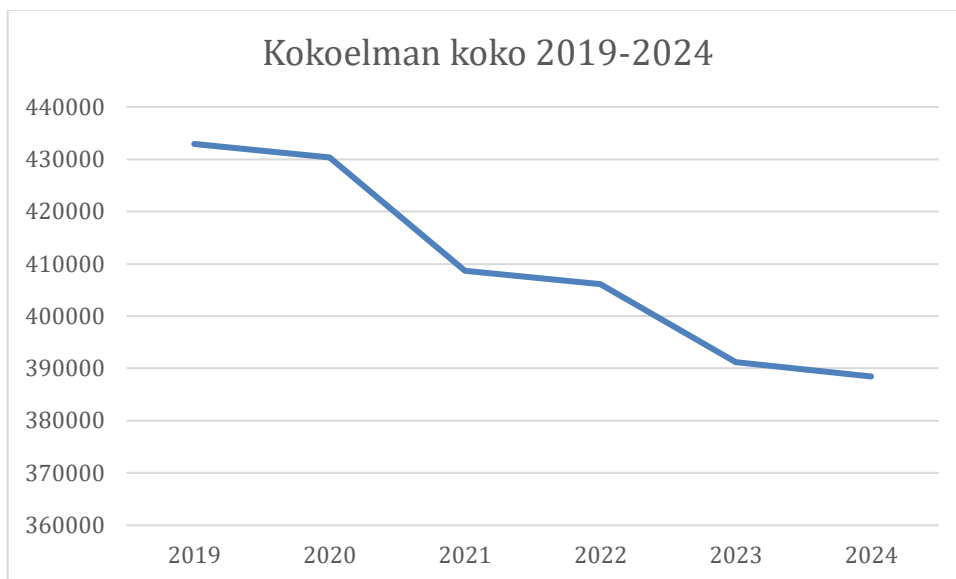
Päävastuu Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelmasta on kirjastonjohtajalla. Kokoelman muodostamisesta, ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa lukemisen edistämisen tiimin asiakaspalvelupäällikkö.

Ylläpidämme ja kehitämme kokoelmaa huomioiden alueen kulttuuri-, kieli-, ikä- ja erityisryhmien tarpeet, aineistojen monipuolisuus ja moniarvoisuus sekä kirjastolle osoitetut taloudelliset resurssit. Kokoelmassa on käyttäjien tarpeita vastaava, monipuolinen ja uudistuva valikoima kauno- ja tietokirjallisuutta, sanoma- ja aikakauslehtiä, musiikkiaineistoa, kuvatallenteita, pelejä, esineitä, soittimia ja kausikortteja. Tämän lisäksi kokoelmaan kuuluu käyttöoikeuksia ja lisenssejä e-aineistoihin, joihin sisältyy muun muassa e-kirjoja, e-äänikirjoja, digitaalisia näköislehtiä, elokuvia ja musiikkiaineistoa.

Kirjaston kokoelman läpileikkaavana erityispiirteenä on Rovaniemen pohjoinen sijainti, joka heijastuu esimerkiksi pohjoisia kulttuureja, elinolosuhteita ja saamelaisuutta käsitteleviin aineistoihin.

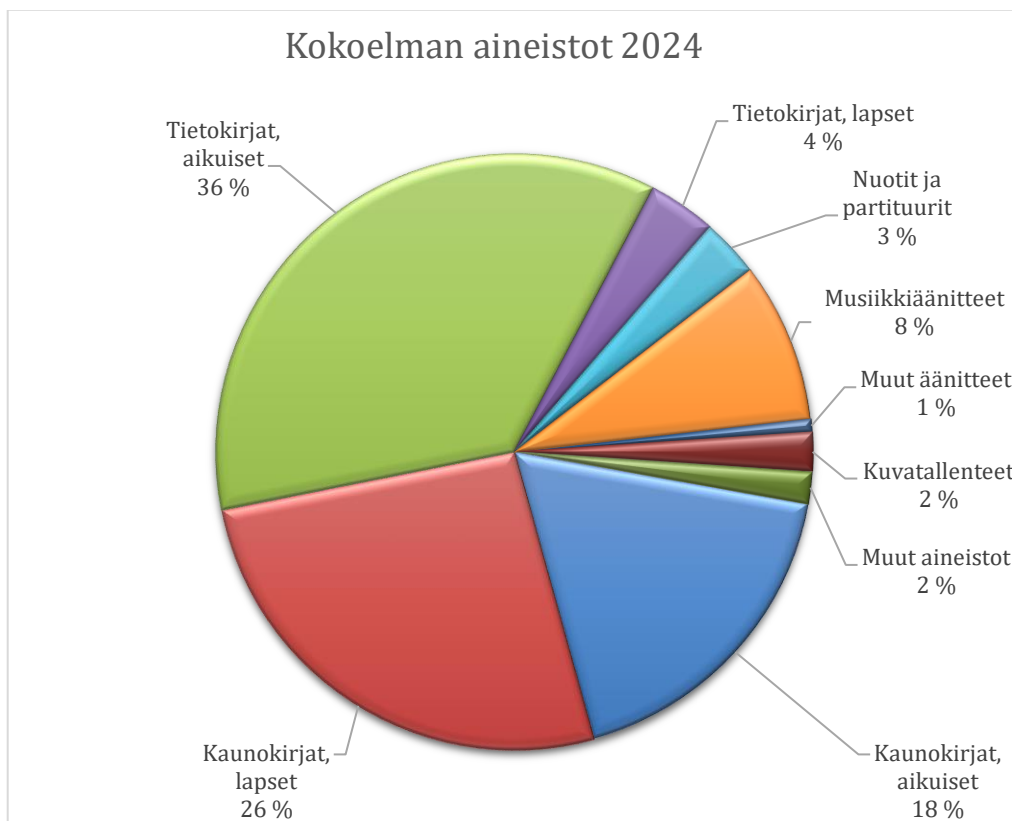
Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelmassa on vuoden 2024 tilaston mukaan 388 499 nidettä. Kokoelman koko on pienentynyt viimeisen viiden vuoden aikana (kaavio 4). Syynä tähän on aiempaa aktiivisempi ja systemaattisempi aineiston karsiminen osana uudistuvan kokoelman ylläpitämistä ja hoitoa. Myös kirjastotiloja on muokattu vastaamaan kirjastolain¹⁷ vaatimuksia, mikä on vähentänyt tilaa aineistoilta.

¹⁷ Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492. Finlex.
(<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161492>)

Kaavio 4: Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelman koko 2019-2024 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot).

Kaaviossa 5 esitellään Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelmassa olevien eri aineistojen osuudet kokoelmasta. Kokoelmasta 54 % on aikuisten kirjallisuutta ja 30 % lasten ja nuorten kirjallisuutta. Musiikkiaäänitteitä on 8 %, nuottiaineistoa 3 %, kuvataallenteita 2 %, muita äänitteitä 1 % ja muuta aineistoa 2 %.

Kaavio 5: Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelman aineistot 2024 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot).

Taulukossa 3 esitellään Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelman ja aineistojen kokoon liittyviä lukuja suhteutettuna asukaslukuun sekä vertailtuna muihin saman kokoluokan kirjastoihin ja koko maan keskiarvoon. Tiedoista on nähtävissä muun muassa se, että Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelma on asukaslukuun suhteutettuna hieman laajempi kuin keskimäärin, ja että aineiston poistamista tehdään keskimääräistä vähemmän.

	Rovaniemi	Hämeen- linna	Lappeen- ranta	Vaasa	koko maa
Kokoelmat yhteensä / asukasluku	5,95	4,82	4,09	7,13	5,5
Kirja-aineisto / asukasluku	4,98	4,02	3,32	6,28	4,75
Musiikkiaänitteet / asukasluku	0,52	0,36	0,26	0,4	0,29
Kuvatallenteet / asukasluku	0,12	0,13	0,2	0,14	0,18
Muu aineisto / asukasluku	0,33	0,31	0,31	0,31	0,28
Poistot / kokoelmat	5,25	7,57	9,81	4,66	7,49

Taulukko 3: Kokoelman ja aineistojen koko Rovaniemellä, vertailukirjastoissa ja koko maassa / asukasluku 2024 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot).

5.1 Aineiston hankinta

Rovaniemen kaupunginkirjaston aineiston hankintaan käytettävä määräraha on kaupunginkirjaston vuosibudjetissa. Määrärahan käytöstä vastaa kirjastonjohtaja ja aineiston hankintaan liittyvistä toiminnoista lukemisen edistämisen tiimin asiakaspalvelupäällikkö.

Kirjaston johtoryhmä päättää vuosittain hankinnan painopisteistä ja määrärahan jakamisesta osabudjetteihin eri aineistojen kesken. Määräraha jaetaan painopisteitä ja aineiston kysyntää mukaillen ja budjetin toteutumista seuraamme neljännesvuosittain.

Aineiston hankimme keskitetysti koko Rovaniemen kaupunginkirjaston tarpeisiin. Hankinta tehdään hankintalain mukaisen kilpailutuksen perusteella valituilta sopimustoimittajilta. Mikäli aineistoa ei ole saatavilla sopimustoimittajilta, voimme sitä hankkia myös esimerkiksi suoraan julkaisijalta tai kirjailijalta.

Hankittavan aineiston valitsevat tehtävään valitut kirjastotyöntekijät, joilla on omat, erikseen määritellyt vastualueensa. Aineiston valinnalla rakennamme ja uudistamme kokoelmaa. Yleisesti valinnassa otamme huomioon käytettävissä olevan määrärahan, aineiston arvioidun kysynnän ja asiakastoiveet, aineiston ajallisen ja kulttuurisen merkityksen sekä hinnan, laadun ja soveltuvuuden kirjastokäyttöön.

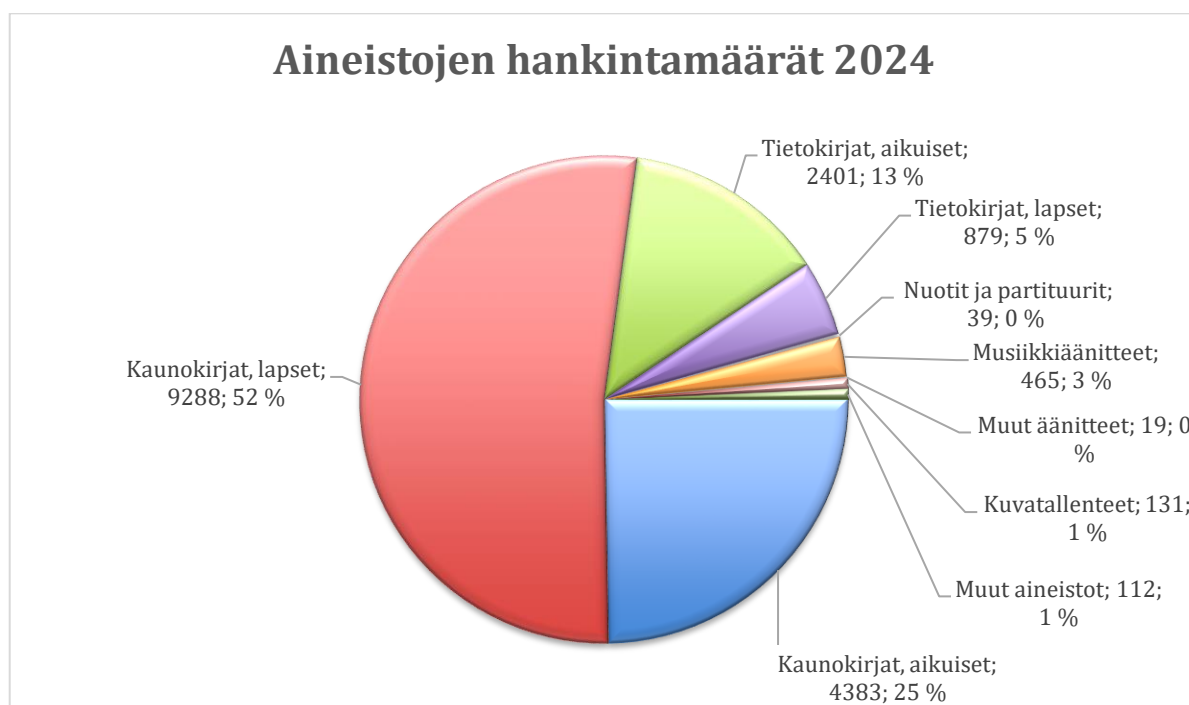
Kokoelmaan hankimme pääasiassa suomenkielistä aineistoa. Muunkielistä aineistoa hankimme väestön kielijakaumaa ja asiakastoiveita mukaillen. Vieraskielisen kirja-aineiston valikoimaa täydennämme harvinaisten kielten osalta tarvittaessa siirtokokoelmilla Helsingin Monikielisestä kirjastosta.

Asiakkaat voivat vaikuttaa kokoelman sisältöön ja aineiston valintaan antamalla palautetta ja tekemällä hankintaehdotuksia. Asiakastoiveita toteutamme harkinnan mukaan ja määrärahat huomioiden.

Kirjasto ottaa lahjoituksia vastaan harkiten. Lahjoitusten tulee olla kirjastokäyttöön soveltuvia, hyväkuntoisia ja niiden vastaanottamisessa sovelletaan yleisiä aineistovalinnan periaatteita.

Rovaniemen kaupunginkirjasto pidättää itsellään oikeuden olla hankkimatta kokoelmaansa ihmisarvoa loukkaavaa ja valetietoa sisältävää aineistoa. Yleisen mielenkiinnon tai tiedonsaannin vuoksi kysyttyä aineistoa voimme hankkia, vaikka ne sisältäisivät yleisistä käsityksistä poikkeavia mielipiteitä tai näkökantoja.

Kaaviosta 6 selviää, että vuonna 2024 aineistohankintojen nidemäärästä hieman yli puolet oli lasten ja nuorten kaunokirjallisuutta (52 %). Yhteensä lasten ja nuorten kirja-aineistoa hankittiin 10 167 nidettä. Neljäsosa (25 %) kaikista hankinnoista oli aikuisten kaunokirjallisuutta ja 13 % aikuisten tietokirjallisuutta. Musiikkiaineistojen ja kuvataallenteiden hankintamäärät ovat kokonaishankintaan nähden pieniä, sillä yleensä niitä hankitaan 1–2 nidettä / nimeke. Kirja-aineistoa, erityisesti lasten ja nuorten kaunokirjallisuutta, sen sijaan hankitaan huomattavasti useampia niteitä per nimeke, jotta niiden määrä vastaa kysyntään.

Kaavio 6: Aineistojen hankintamäärät Rovaniemen kaupunginkirjastossa 2024 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot).

Vertailtaessa aineistojen hankintamääriä muihin kirjastoihin ja koko maan keskiarvoon, voidaan todeta, että Rovaniemen musiikkiaänitteiden hankinta on suurempaa kuin maassa keskimäärin, mutta kirja-, kuvatalenne- ja lehtihankinnoissa ollaan keskiarvosta jäljessä (Taulukko 4).

	Rovaniemi	Hämeen- linna	Lappeen- ranta	Vaasa	koko maa
Hankinnat / 1000 asukasta	271,38	249,04	175,97	290,46	291,15
Hankinnat: kirjat / 1000 asukasta	259,64	238,35	162,49	282,6	273,91
Hankinnat: musiikkiaänitteet / 1000 asukasta	7,12	1,42	2,27	0,15	4,06
Hankinnat: kuvatalenteet / 1000 asukasta	2,01	0,95	3,64	0,93	5,39
Lehtivuosiokerrat / 1000 asukasta	6,08	5,37	4,95	8,18	8,49
Kirjastoaineisto- kulut / asukas	5,67	5,68	5,32	6,09	6,80

Taulukko 4: Aineistojen hankintamäärät ja hankintakulut Rovaniemellä, vertailukirjastoissa ja koko maassa 2024 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot).

Seuraavassa kerrotaan tarkemmin Rovaniemen kaupunginkirjaston aineistojen valintaperiaatteista.

5.2 Kirja-aineisto

Suomenkielistä aikuisten kauno- ja tietokirjallisuutta hankimme mahdollisimman kattavasti vähälevikkinen kirjallisuus huomioiden. Kaunokirjallisuuden valinnassa kiinnitämme huomiota teoksen sisältöön sekä aiemmin julkaistujen, samaa aihetta käsittelevien tai saman kirjailijan aiemmin kirjoittamien teosten kysyntään.

Aikuisten tietokirjallisuudessa painotus on eri tieteenalojen yleistajuisissa perusteoksissa. Tietokirjojen valintaan vaikuttavat teoksen laatu, ajankohtaisuus ja arvioitu kysyntä. Valintaa tehtäessä huomioidaan myös alueen korkeakoulukirjastojen kokoelmat. Oppilaitosten oppi- ja kurssikirjoja, pääsykoekirjoja sekä vapaan sivistystyön kursseihin liittyviä tietokirjoja hankimme harkinnan ja resurssien mukaan.

Muunkielisen kaunokirjallisuuden hankinta painottuu englanninkieliseen kirjallisuuteen, minkä lisäksi hankimme muun muassa venäjän-, ranskan-, espanjan- ja ruotsinkielistä kirjallisuutta. Tietokirjallisuutta voimme hankkia muunkielisenä niistä aiheista, joista suomenkielistä kirjallisuutta ei ole saatavana. Muunkielisten

tietokirjojen kohdalla pyrimme siihen, että kokoelmassa on kirjoja monipuolisesti eri aihepiireistä.

Suomenkielistä lasten ja nuorten kauno- ja tietokirjallisuutta hankimme mahdollisimman kattavasti eri aiheista ja genreistä vähälevikkinen kirjallisuus huomioiden. Erityistä huomiota kiinnitämme kysytyn aineiston kappalemääriin – suosittujen sarjojen osia sekä suosituiksi tiedettyjen aihepiirien ja tekijöiden kirjallisuutta hankimme riittävästi suhteessa kysyntään.

Lastenkirjallisuuden valinnassa otamme huomioon aineiston soveltuvuuden kirjastokäyttöön sekä kirjaston tekemän lukutaitotyön ja Lapin kirjasto -kimpan yhteiset lukudiplomit¹⁸.

Englanninkielistä lasten ja nuorten kaunokirjallisuutta hankimme kokoelmaan monipuolisesti eri aiheista ja genreistä. Muunkielisiä kirjoja hankimme harkinnan ja kysynnän mukaan.

Omakustanteita ja uusintapainoksia hankimme harkiten, huomioiden teoksen paikallisuus. Harvinaiskielisiä kirjoja emme pääsääntöisesti hanki Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelmaan, vaan kokoelmaa täydennetään siirtolainaamalla aineistoa Monikielisestä kirjastosta.

5.3 Lehdet

Rovaniemen kaupunginkirjaston lehtivalikoima koostuu suomenkielisistä sanomalehdistä sekä yleis-, viikko- ja harrastelehdistä. Lehdet hankimme sopimustoimittajan kautta tai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä vähälevikkisten lehtien hankintaan tarkoitettulla määrärahalla. E-aineistopalveluiden tarjoamat digitaaliset näköislehdet täydentävät painettujen lehtien kokoelmaa.

5.4 Musiikkiaineisto

Musiikkiaineistoon kuuluu kirjoja, nuotteja ja partituureja, äänitteitä, kuvataallenteita ja lehtiä. Musiikkiaineistojen valinnassa pyrimme sisällöllisesti monipuoliseen, kaupallisia palveluja täydentävään sekä paikallisuuden huomioivaan kokoelmaan.

Nuottien ja soitonoppaiden valintaan vaikuttavat erityisesti asiakkaiden tarpeet ja hankintatoiveet.

¹⁸ Lapin kirjaston yhteiset lukudiplomit.
(<https://lapinkirjasto.finna.fi/Content/lapsille#lukudiplomit>)

Musiikkiaineiston omakustanne hankitaan, mikäli sen voi liittää PopuLappi-kokoelmaan. PopuLappi-kokoelmalla tarkoitetaan lappilaisten äänitteiden karttuvaa fyysistä kokoelmaa.

5.5 Kuvataallenteet ja pelit

Kuvataallenteita ovat eri ikäryhmille suunnatut elokuvat, sarjat ja dokumentit. Niitä hankimme sopimustoimittajilta ja valinnassa huomioidaan aihepiirien monipuolisuus, tallenteiden laatu ja asiakkaiden toiveet. Tärkeää on, että kokoelmissa on myös klassikoita. Kirjastoon hankittavat kuvataallenteet edellyttävät tekijänoikeuslain mukaista lainausoikeutta.

Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelmaan hankitaan konsoli- ja lautapelejä eri hankintakanavien kautta. Valinnassa huomioimme eri pelikonsolit, pelien laadun ja asiakkaiden hankintatoiveet.

5.6 Esineet, soittimet ja kausikortit

Erilaisia lainattavia esineitä, kuten liikunta- ja pelivälineitä, otamme Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelmaan pääasiassa lahjoitusten kautta, mutta kirjasto voi harkinnan mukaan myös hankkia esineitä itse. Esineiden on sovelluttava lainaustoimintaan. Kausikortteja saamme lainattavaksi yhteistyökumppaneiden lahjoitusten kautta.

Kirjaston kokoelmaan kuuluu myös Pajan laitteita ja soittimia, joita voi käyttää pääkirjaston tiloissa. Pajassa voi esimerkiksi käyttää ompelukonetta tai 3D-tulostinta¹⁹.

5.7 Aineistoa erityisryhmille

Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelma tarjoaa erityisryhmille muuan muassa isotekstisiä ja helppolukuisia kirjoja, selkokielisiä kirjoja sekä äänikirjoja ja elokuvia.

Kokoelmassa on Saavutettavuuskirjasto Celian tuottamia cd-äänikirjoja. Niitä voivat käyttää henkilöt, joille tavallisen kirjan lukeminen on vaikeaa oppimisvaikeuden tai terveydellisten syiden takia. Celian cd-äänikirjojen tuotanto päättyy syksyllä 2025, joten kirjastoon hankittu kokoelma ei kasva tai uusiudu tämän jälkeen.

5.8 E-aineistot

Rovaniemen kaupunginkirjasto tarjoaa ja ylläpitää e-aineistoja yhteistyössä Pohjoisen eKirjaston sekä Kansalliskirjaston kanssa. Yhteistyön tavoitteena on tarjota kuntalaisille yhdenvertainen pääsy e-aineistoihin, joita ovat muun muassa e-kirjat, e-

¹⁹ Rovaniemen kaupunginkirjaston paja. (<https://www.rovaniemi.fi/Vapaa-aika/Kirjastot/Paja>)

äänikirjat, aikakaus- ja sanomalehtien digitaaliset näköisversiot sekä erilaiset musiikin ja elokuvien suoratoistopalvelut. E-aineistojen käyttötavat ja -ehdot määräytyvät kunkin aineiston tai palvelun sopimusehtojen, käyttöoikeuslisenssien sekä teknisten ratkaisujen mukaan.

E-aineistoja hankitaan voimassa olevien yhteistyö- ja hankintasopimusten mukaisesti esimerkiksi FinELib-konsortion, kuntien yhteisen E-kirjaston ja Pohjoisen eKirjasto-yhteistyön kautta. FinELib on suomalaisten korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yleisten kirjastojen konsortio, joka edistää e-aineistojen saatavuutta ja avointa julkaisemista. Rovaniemi liittyi Kansalliskirjaston ja kuntien yhteistyössä tuottamaan E-kirjastoon vuoden 2025 alusta tarjoten e- ja äänikirjoja sekä aikakauslehtiä kuntalaisten käyttöön E-kirjasto-sovelluksella. Pohjoisen eKirjasto on puolestaan kokoelma e-aineistoja, jotka Lapin, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kunnat tarjoavat kirjastoasiakkailleen yhteistyössä.

5.9 Oheislukemisto

Oheislukemisto on lappilaisten koulujen käyttöön tarkoitettu kirjakokoelma ja palvelu, joka tarjoaa opettajille mahdollisuuden lainata opetuskäyttöön soveltuvaa kirjallisuutta valmiina paketteina. Rovaniemen kaupunginkirjaston ylläpitämä oheislukemisto sisältää noin 200 eri luokka-asteille suunnattua kirjabakettia. Oheislukemistoon hankimme uusia kirjabaketteja säännöllisesti harkinnan mukaan.

5.10 Suomen saamelainen erikoiskirjasto

Suomen saamelainen erikoiskirjasto hoitaa opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää ja rahoittamaa erityistehtävää. Suomen saamelainen erikoiskirjasto ylläpitää ja kehittää saamelaista ja saamelaisaiheista kokoelmaa, tiedottaa siitä sekä antaa tietopalvelua valtakunnallisesti.

5.11 Lapponica-kokoelma

Lapponica-kokoelma sisältää Rovaniemen kotiseutukokoelman sekä Lappia, Pohjoiskalottia ja arktisia alueita käsittelevää aineistoa. Kokoelman keskeisiä aiheita ovat poronhoito, lestadiolaisuus, pohjoinen luonto ja luonnonilmiöt, jätkäkulttuuri, kullanhuhdonta, lohenkalastus, matkailu, historia sekä lappilainen kirjallisuus.

6 Varastointi

Suomessa kirja-, lehti- ja musiikkiaineistoa varastoidaan keskitetysti Varastokirjastoon²⁰ ja Kansalliskirjastoon²¹. Varastokirjasto on opetus- ja kulttuuriministeriön alainen valtakunnallinen kirjasto, jonka tehtävä on säilyttää Suomessa ilmestyvää ja suomalaisista kirjastoista sinne siirrettävää aineistoa. Varastokirjaston aineisto on muiden Suomen kirjastojen käytössä maksutta.

Helsingissä toimiva Kansalliskirjasto on kaikille avoin kulttuuriperintöorganisaatio, joka palvelee valtakunnallisesti kansalaisia, tiedeyhteisöjä ja muita yhteiskunnan toimijoita. Kansalliskirjaston tehtävä on Suomessa julkaistun tai Suomea koskevan julkaistun kulttuuriperinnön saatavuuden varmistaminen sekä erilaisten tietosisältöjen tuottaminen tutkimukselle, opiskelulle, kansalaisille ja yhteiskunnalle. Kansalliskirjaston kaukolainat ja jäljenteet ovat kirjastoille maksullisia.

Yleisillä kirjastoilla ei ole velvoitetta eikä tarvetta säilyttää kaikkea kokoelmaan hankittua aineistoa. Osa harvemmin, mutta säännöllisesti kysytystä aineistosta voi olla perusteltua säilyttää esimerkiksi kirjaston varastotiloissa. Aineiston varastoinnilla voidaan turvata myös kokoelman monipuolisuutta ja kulttuurihistoriallista kattavuutta.

Varastointia ohjaavat aineiston kysyntä, paikallisuus ja sisältöjen merkittävyys kokoelman kannalta. Pysyvästi voidaan säilyttää erikseen määriteltyä, paikallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävää aineistoa.

Kokoelma on tarkoitettu aktiiviseen käyttöön ja siksi myös varastoitava aineisto on hyväkuntoista ja lainattavaksi soveltuvaa sekä mahdollisimman helposti saavutettavaa. Varastotilat pyritään pitämään avoimina asiakkaille kuten muutkin kokoelma- ja asiakastilat.

Kirjallisuudesta varastoimme kaunokirjallisuuden sekä eri tieteen- ja taiteenalojen klassikoita, perusteoksia sekä kulttuurihistoriallisesti ja paikallisesti merkittävinä pidettyjä teoksia, joilla on yhä kysyntää.

Varastossa säilytämme myös niin sanottua sesonkiaineistoa, kuten vuodenkiertoon ja juhlapyhiin liittyvää kirjallisuutta, nuotteja ja äänitteitä, joille on kysyntää vain tiettyinä aikana vuodessa. Lisäksi lasten ja nuorten aineiston kysyntä vaihtelee paljon

²⁰ Varastokirjasto. (<https://varastokirjasto.fi/>)

²¹ Kansalliskirjasto. (<https://www.kansalliskirjasto.fi/>)

koulujen työ- ja loma-aikojen mukaan, minkä vuoksi aineiston lyhytaikaisen varastoinnin tarvetta on ajoittain.

Aikakauslehdistä säilytämme palvelupisteissä kuluvan ja edellisen vuoden lehdet. Varastossa aikakauslehtiä säilytetään viisi vuotta, 10 vuotta tai pysyvästi. Sanomalehdistä säilytetään kuluvan ja edellisen kuukauden numerot eikä niitä varastoida. Poikkeuksen tästä muodostaa maakuntalehti Lapin Kansa, jonka säilytämme pysyvästi.

Musiikkiäänitteitä varastoimme käyttöarvon mukaan. Varastoon kootaan äänitteitä sekä kulttuurihistoriallisen että paikallisen kiinnostavuuden näkökulmansta. Nuotteja varastoimme tarpeen mukaan: esimerkiksi suosittujen nuottien kaksoiskappaleita sekä nuotteja, jos niissä on sävelmiä, joita ei muista teoksista löydy.

Kuvatallenteita varastoimme niin ikään käyttöarvon mukaan painottuen kotimaisiin ja tallenteisiin, joita ei ole saatavilla kaupallisista palveluista.

Lapin kirjasto -kimpalla on yhteisesti sovitut keskitetyn varastoinnin periaatteet. Rovaniemen kaupunginkirjasto varastoi seuraavia aineistoja harkinnan mukaan:

- a)** Celia-äänitteet ja muut äänikirjat
- b)** Elokvat: aikuisten kotimainen ja lapset
- c)** Konsolipelit
- d)** Kausijulkaisujen Rovaniemen kaupunginkirjaston kokoelmasta puuttuvat numerot
- e)** Musiikki ja nuotit
- f)** Näytelmät ja runot
- g)** Suomenkielisen kaunokirjallisuuden käännökset
- h)** Saamelaisaineisto

Rovaniemen kaupunginkirjasto voi lähettää aineistoja muihin Lapin kirjastoihin varastoitavaksi sovittujen periaatteiden mukaisesti. Kemi varastoi sarjakuvia, Kemijärvi vieraskielisiä elokuvia, Posio keramiikka-aiheista kirjallisuutta, Sodankylä elokuvakirjallisuutta ja Tornio elämäkertoja ja jännityskirjallisuutta.

7 Poisto

Laadukas yleisen kirjaston kokoelma on ajankohtainen, uusiutuva, hyväkuntoinen ja vastaa käyttäjien tarpeita. Esimerkiksi huonokuntoinen, sisällöltään vanhentunut ja käyttämätön aineisto tulee poistaa kokoelmasta ja nimekkeiden kappalemääriä karsia sitä mukaa kun kysyntä vähenee.

Rovaniemen kaupunginkirjastossa aineiston poistaminen perustuu kirjastolakiin ja tässä kokoelmapolitiikassa esiteltyihin arviointiperiaatteisiin. Poistoja teemme

säännöllisesti ja järjestelmällisesti jokaisessa palvelupisteessä henkilökunnan asiantuntijuuteen ja erilliseen sisäiseen ohjeistukseen nojaten huomioiden käytettävissä olevat tilat.

Rovaniemen kaupunginkirjaston yleiset poistoperiaatteet:

1. Kadonnut, huonokuntoinen ja vähän käytetty sekä sisällöltään tai tallennemuodoltaan vanhentunut tai tarpeeton aineisto poistetaan.
2. Kysynnän hiipuminen ja aineiston ikä ovat keskeisiä poistoperiaatteita. Vanha hyväkuntoinen teos säilytetään kokoelmassa, jos sitä lainataan tai sillä on huomattavaa paikallista, kulttuurista, tiedollista tai kokoelman monipuolisuuden kannalta merkittävää arvoa.
3. Poistopäätöksiä tehtäessä kokoelmaa tarkastellaan kokonaisuutena. Aineistoa poistettaessa otetaan huomioon muu samaa aihetta käsittelevä tai samaan tarpeeseen vastaava aineisto. Kokoelman laadun tulee säilyä ennallaan tai parantua poistojen jälkeen.
4. Mikäli kokoelmasta poistettu aineisto soveltuu lähetettäväksi Varastokirjastoon, se lähetetään sinne erillistä ohjeistusta noudattaen. Muu hyväkuntoinen poistettu aineisto voidaan myydä. Jos aineistoa ei myydä, se lajitellaan jätteisiin kierrätysohjeiden mukaisesti.